Ն. 4736 — 1881 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 4 ՇԻՄԱՆ — 22 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16 ՇԻՄԱՆ — Ն. 4736

ԳԻՆԸ

Իսթանպոլ իչին
Գիր սէնէ մէճիմիյէ 3
Կիսա սէնէ » » 4
Մէջ » » 2

Գիր նիւսխէ 20 փարա։

Թաշրալար իչին
Գիր սէնէ, մէճիմիյէ 10
Կիսա » » 5
Բոլոր իւերէթի պէրէ այիտ տիր։

Մասիսի Էջերեան

ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՃԻԵԱՍ

ԻԼԱՆԼԱՐ

Գիրինճի տէֆա իչին սաքիրը 3 ղ.
Իքինճի » » » 2 ղ.
Իւչիւնճիւ » » » 1 ղ.

Իլան սրբասընա գօնուլմահան իլանաթ ու իխթարաթըն սաքիրը 5 ղ.

Մէջթուպլար Կ. Պ. Փանոսեան խամինէ եաղըրը
Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնչէնպէհ-պազարընտա Իրթի խանընտա Ն. 41։

20 ՓԱՐԱ.

ՏԻԱԳԼԱՐ

Իսթանպոլ իչին
Գիր սէնէ մէճիմիյէ 3
Կիսա » » 4
Մէջ » » 2

Գիր նիւսխէ 20 փարա։

Թաշրալար իչին
Գիր սէնէ, մէճիմիյէ 10
Կիսա » » 5
Բոլոր իւերէթի պէրէ այիտ տիր։

20 ՓԱՐԱ.

ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՃԻԵԱՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆ ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԱԹՈՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆ ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԱԹՈՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆ ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԱԹՈՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պրիւսէլ, 15 սեպտ.

Պէլճիգանը միլէթ պանգասը, ըսգօնթօսունուն ֆիեսթիընը, եւ ուզտէ սէօրթտէն տէօրթ պուչուղա չըգարմըշ տը։

Բարիս, 15 սեպտ.

Պօնաբարթ-Ժէրօմ Թարաֆտարանընն միւրէվվիհի էֆէնտիսը օլան Օրոր նամ գազէթա, բրէնս նաբօլէնուն, քէնտի թարաֆը բիեասէթինի, մախտումի Վիկթօր թէրք իթմէքիկէ դարար վէրմիշ օլուղունու պէյան էյլէմիշ տիր։

(Լէնէր Հէրալտ մախսուս թէլէկրաֆտը)

Լօնտրա, 15 սեպտ.

Տիւն Տօնգասթէրտէ վուգու պուլան աթ եարըշընտա, Սէն-Լէժէ պիրինճի իքրամիէսինի, Իրիգուա նամ Ա էրիգա պէյիրի, Ժէօլօժիսթ նամ աթ իքինճի, էվ Լուսի Ժիլիթէր նամ աթ տախի իւչինճի միւքեաֆաթը գազանմըշլար տը։

Լօնտրա, 15 սեպտ.

Համամ նիշանընընն պիրինճի բիւթէսինի հայիզ օլան Ժէնէրալ լորտ Էրէյ, 77 եաշընտա օլուղու Հալտէ, տիւն ագամ վէֆաթ էյլէմիշ տիր։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՅԷ

Տային վէքիլէրիյլէ Օսմանը մուրախասլարը տիւնքի կիւն սաաթ ալթըտա Պապը Ալիտէ իթթիֆա իտերէք, սաաթ տօգուզա գատար միւզաքէրէլէրի տէվամ իթմիշտիր։ Միւզաքէրէտէն սօնրա, Սէրվէր բաշա հազրէթլէրիյլէ Միւնիր պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի, պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի նէզտինէ կիտէրէք, նէթիճէյի միւզաքէրէ յի արշ վէ թէպլիղ էյլէմիշլէր տիր։

Թէրճէմանը Հազրգաթը պէեանընա կէօրէ, միւզաքէրաթ բէք մահրէմանէ պիր սուրէթաէ իճրա օլունտուղունտան, պիլ քիւլլեէ մալիւմաթ ալընամամագտա իսէ տէ, տային վէքիլէրիյլէ խարիճտէ միւլագաթ իտէնլէր, հէր հալտէ պիր տէրէճէեէ գատար մալիւմաթ չըգարմագտա օլտուգլարընտան, իշթէ պու մալիւմաթտան օլմագ իւզրէ ալընան խապէրէ կէօրէ, տիւնքի իճթիմատէ տային վէքիլէրի, տիւեունը դայրի միւնթազամա վէ Ռուսիա թազմինաթը հարպիեէսի միսիլու, քէնտիլէրիյլէ Պապը Ալիյի նոգթայի իթիլաֆտան ուզագլանտըրան մէսէլէլէր հագգընտա սօն իֆատէլէրինի պիր լայիհա սուրէթինտէ արզ իտէճէքլէր իմիշ։ Հաթթա Պապը Ալիին, իֆատաթը մէզքիւրէյի հիւսնի թէլագգը իտէճէկի տախի, պունտան էվվէլքի պիր իճթիմատէ վէքիլէրին իֆատէյի չիֆահիեէլէրինէ կէօսթէրիլէն հիւսնի թէլագգը իսթիտատընտան անլաշըլմագտա իմիշ։

Լէվանթ Հէրալտըն իֆատէսինէ նէզարէն, մալիեէ գօմիսիօնունուն տիւնքի իճթիմանտէ, Ռուսիա թազմինաթը վէ տիւեունը դայրի միւնթազամա մէսէլէլէրի պէրթարաֆ օլուպ, միւզաքէրաթըն չայեանը գապուլ պիր էսաս իւզէրինէ ճէրէեան իտէճէկի, իյի մալիւմաթ ալան տայիրէլէրտէ բիվաեէթ իտիլմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Պու պապտէ Իսթանպուլ զազէթասը տախի եաղբեօր քի, Օսմանը գօմիսէրլէրի պա իրատէյի սէնէյէ միւխթէլիֆ գօմիսիօնտա, Ռուսիա թազմինաթը մէսէլէսի հագգընտա իսրար իթմէեէճէքլէր տիր։ Թազմինաթը մէզքիւրէ, ալէագատար օլան իւքի տէվլէթ պէյնինտէ այրըճա ֆասլ ու թէսվիեէ օլունաճագ տը։

—

Մարիւմ օլտուղու իւզրէ, Պապը Ալի, էճնէպի բօսթալարընընն իրլասը մատտէսինէ տայիր սիւֆէրաեա պիր միւզէքբերէ յիւսմիւեէ կէօնտէրմիշ, վէ հէր սէֆիր միւզէքբերէ յի մէզպուրէ յի միւլահազաթը զաթիեէսինի հավի պիր մէքթուպ իլէ պէրապէր, տէվլէթի մաթպուասընա կէօնտէրմիշ իտի։

Եիմաի տէվլէթլէրտէն կէլէն ճէվապլարտա, Պապը Ալինին հագգը թէպլիմ օլունմագլա պէրապէր, տէվլէթի Օսմանիեէնին բօսթա իտասրէսի պու հալտէ գալտըգճա, էճնէպի բօսթալարընընն գալտըրըլմասեաճաղը իֆատէ օլունմուշ տուր։

Վագբթ զազէթասը, պու մալիւմաթը ալթընա շու միւթալաաեը իլավէ իմմիշ տիր։

«Տիմէք օլուր քի, իշ, բօսթախանէնին իսլահընա գալմըշ տը։ Արթըգ բօսթախանէյի, մուհաքէմէլէր ալթընա ալընմըշ, վէ ֆիմապատ բօսթա էյլէրինտէ իսթիխտամ օլունմամալարընա գարար վերիլմիկի հալտէ, սահապէթ վէ հիմաեէթլէ խըզմէթլէրինէ կէթիրիլմիշ ատէմլէր եէտինտէ պրագմագ, հուհուգը տէվլէթին կէօզ կէօրէ զաեընը թէճվիզ տիմէք տէյլ մի տիր։ Իպահը, ասանը ումուրտան օլան պիր տայիրէ, էն ֆէնա տայիրէ հալինտէ նէ՞չին պրագըլըբեօր։ Տօղրուսու շու սիւալլերէ ճէվապ թալէպինտէն պիր ան խալի գալամաեը։»

—

Պիր իւքի կիւնէ գատար, պաղը միւհիմմաթը հարպիեէյի համիլ օլտուղու հալտէ, Թարապլուսը ղարպ ճիհէթինէ ազիմէթ իթմէք իւզրէ, Ասիր նամ պէյլիք վաբօր հազըրլանմըշ տը։

—

Խունանիսթանա թէրք օլունան արազինին թահտիսի հուտուտունա մէմուր օլան գօմիսիօն, իքմալը մէմուրիեէթ իտէրէք, էվվէլիսի կիւն Տէրիսաատէթէ կէլմէք իւզրէ, օրատան հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

—

Ալընան մալիւմաթա կէօրէ, Լարիսա կէչէն սալը կիւնիւ վէ Թըրնովօ տախի իրթէսի չարշէնպիհ կիւնիւ քեամիլէն թախլիեէ վէ Եունանիսթանա թէսլիմ օլունմուշ, վէ օրատա ասաքիրի Շահանէտէն պիր ֆէրտ գալմամըշ տը։

Վօլունուն թէրք վէ թախլիեէսի տախի հոկտ. զաեէսինտէ իճրա օլունաճաղընտան, մահէրլի մէզքիւրտէ պուլունան քեաֆիֆէյի միւհիմմաթ վէ էշեաեը ասքէրիեէ Տէրիսաատէթէ նագլ իտիլմիշ տիր։

—

Ամեն. Ներսէս սրբազան հազրէթլէրի թարաֆընտան լորտ Տըֆրինէ վէրիլտիկի մէքթի օլան լայիհաեա տայիր, Ճէրիտէյի Հավատիս զազէթասը, պու կիւնքի նիւսխէսինտէ տախի աթիոէքի մուհիմմ ճիւմլէլէրի տէրճ իթմիշ տիր։

«Անատօլու իսլահաթը հագգընտա, Ռուսիա վէ Ինկիլթէրրա ըէգաղէթի իլէ, օրթատա պաղը կիւնա հավատիսի քեազիպէ տէվէրանը տախի իմքեան թահթընտա տը։ Հաթթա մենսէնեօր Ներսէսին լայիհասը տէյի պիր թէլէկրաֆ հավատիսի իւզէրինէ, տիւն միւթալաաթմըզը պէեան իթմիշ իտի։ Էկէր ալտըզմըզ մալիւմաթա էմնիյէթ օլունմագ իզթիրա իլէր իսէ, պու լայիհա մանուաթտան խոսրէթ տիր տիեօրլար։ Անճագ պունուն թանի վէ եա սահիհի պիր չէյ օլտուղունա տայիր զազէթալարա մենսէնեօր նամընա պիր թէքզիպ նամէեէ ինթիզար լազըմ տը։ Զանն օլունուր քի, էրմէնի զազէթալարը վէ եախօտ սայիր զազէթալար վաբթասըյլա, պու կիւնլէրտէ էյզահաթը մանթըսպէյլա, պու կիւնլէրտէ էյզահաթը մանթըսպէյի օգուրուզ, չիւնքի լայիհանը ըէվիշի իֆատէսի էզրէպ օլուպ, պունուն էրմէնի բաթրիգխանէսի նամընա եազըլմասընը միւմքիւնսիւզ կէօրիեօրուզ։ անճագ պու զանը թէէյիսա իչի, բաթրիգխանէտէն ըէսմի մալիւմաթա միւնթազըրըզ։

«Շուրասընա թէէսսիֆ օլունուր քի, էվայիլտէ բաթրիգխանէլէրէ սէֆարէթլէր պէյնինտէ պու եազտա թաաթիլ էֆքեար օլունմաեաք, էկէր բաթրիգխանէլէրճէ թէպասայի ղայրը Միւսլիմէեէ այիտ պիր իճպար լազըմ իսէ, օ պատպտէ բաթրիգ էֆէնտիլէր. — ալէէ վէ մէզպուհիպ նէզարէթլէրինէ վէ եախօտ պաշ վէքեալէթ մագամը վալեասընա պէեանը հալ իտէրլեր լտի։ Շիմաի իսէ, պու կիւն ֆիլան բաթրիգ էֆէնտի ֆիլան սէֆիրէ կիթմիշ, վէ եա սէֆիր բաթրիգխանէեէ կէլմիշ, վէ խլահաթա վէ ֆիրանա տայիր միւլագաթ օլմուշ կիպի հավատասթ կէօրիւլիւնճէ, լինան թէճաճիւպ իթմէմէք մուհալտը։»

Նասրլ քի իշպու նիւսխէմիզտէ պագիսինի տէրճ իթմիշիզ տիր, ճէրիտէ տիւնքի նիւսխէսինտէ, մէզքիւր լայիհայը քէնտուեէ պիր ալէթ տէրէք, ուզունճա պիր պէնտին տէրճինի ճայիզ կէօրտիւքտէն պաշգա, պու կիւն տախի, քէնտի իճմալընտա, պու ճիւմլէյի եազմըշ տը։

Պէօյլէ պիր նազիք վագթտա, մէզքիւր պէնտէրէ, մուֆասալ ճէվապ վիրմէքլիկի միֆիտ վէ էմրի պասիրէթտէն ատտ իտէմէտիկիմիզտէն, եալընըզ շու գատար սէօյլէրիզ քի, Ներսէս սրբազան հազրէթլէրինէ իսնատ օլունան մէզքիւր լայիհա, պիզճէ տախի ասըլսըզ պիր չէյ օլուպ, վէ միշարիլէյհ հազրէթլէրի թարաֆընտան, բէսմէն ճէրհ վէ բէտտ իտիրմէսինի տախի էհէմմիյէթտէն վէ ֆայիտէտէն պիր, հէնուզ զազէթաճըլըզընը էլիֆի պիլէ թանըլմըշ օլմաեան պիր մէմլէքէթտէ, տէյիլ պիր միլլէթ բաթրիկինին, իլլա ատի պիր ատամընն պիլէ, գալէմ վասըթասըյլա, էմրի մուտաֆաաեա իդամէսի, քեարը ագըլ տէյիլ տիր։

—

Օտէստատան կէլէն Ռուսիա բօսթա վաբօրլարընտան Նաքիմօֆ նամ վաբօր իլէ, Ռուսիա իմբէրաթօրու եաէրլէրինտէն Ժէնէրալ ռիւթպէսինի հայիզ բրէնս Պորանցօֆ, թէպտիլի ապ ու հէվա իչին, տիւն Իսթանպոլա կէլմիշ, վէ մախսուսէն քիրալանան Շիրքէքի խայրիեէնին 6 նիւմէրօլու վաբօրույա Պիյիւք ատաեա կիթմիշ տիր։

—

Ցային վէքիլէրիյլէ Գալաթա սարրաֆլարը միեանընտա իթթիֆագ հասըլ օլմուշ օլտուղու Խաթիվպար գէլընբեօր։ Գալաթա սարրաֆլարընա սէնէվի նէ վէրիլմէք լազըմ կէլիր իսէ, մէպլաղը մէզպուր սէրմաեէ հալինէ իրճա վէ պիր թագըմ սէնէտաթա թէֆրիդ օլունաճագ իմիշ։

Սէնէտաթը մէզպուրէ պօրսալարտա վէ բիացալարտա գապիլ միւպատէյէ օլաճագ տիեօրլար։

Սէնէտաթը մէզպուրէնին ֆայիզ վէ ըէսիլ մալլերի, բիւսումը սիթթէ իլէ թէէմին իտիլէճէք իմիշ։

(Վ-էբ)

—

Կազէթ Նասիոնալ նամ Ամանիա զազէթասը, սեպտ. 8 Թարիխլի նիւսխէսինտէ, «Էվրօբա իչին պիր մուխթարա» սէրլէվհալը պիր պէնտինտէ, Ատէնտէ զուհուրա կէլէն գօլէրա իլլէթինտէն պահալա, մէզքիւր գօլէրանը էվրօբաեա սիրաեէթի թէհլիքէսինին էօնիւնիւ ալմագ իւզրէ, թէտաարիրի լազըմէ յի թէքլիֆ վէ միւզաքէրէ իթմէք մէմուրիեէթիյլէ միւքելլէֆ պիր միւխթէլիթ սըհհիեէ գօմիսիօնու թէշքիլինէ էօն սեագ օլմասընը, Ամանիա հիւքիւմէթինէ իսթար էյլէմիշ տիր։

—

Ցուսքր կրաս գէյնէ բոսբա ըէ վիրուտ իտէն զազէթալարը, Իսթանպօլտա, տօղրու մալիւմաթ ալան տիբլօմաթիգ տայիրէլէրտէ տէվրան իթտիկինի պէեան իթտիքլէրի պիր չայեաեա կէօրէ, տէվլէթի Ամիեէ իլէ Ռուսիա տէվլէթի միեանընտա պիր ահանամէ եաբըլմըշ օլուպ, պու ահանամէ մուճիպլինճէ, տէվլէթի Ամիեէ սօն մուհարէպէտէն տօպսեը Ռուսիաեա պօրճլու օլտուղու 200 միլեօն ռուպլիյի, 8 սէնէ զարֆընտա թէէտիեէ իթմէքլիկի թէահիւտ իթմիշ իմիշ։

—

Ֆրէսինէ գումբանեասը թարաֆընտան, Տէրիսաատէթ իլէ մէմալիքի Շահանէնին սայիր ճիհէթլէրինտէ վէ Մարսիլեատա իշլէթմէք իւզրէ, Լօնտրաեա սիբարըշ իտիլէն տէօրթ վաբօրտան պիրի, էվվէլիսի ագշամ Տէրիսաատէթ լիմանընա կէլմիշ տիր։

Տիւնքի կիւն մէզքիւր վաբօրուն տէրունինտէ պիւյիւք պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ տիր։

—

Գատը քէօյինտէ Մէօհիւրտարտա, բէրուքէր Թագուոր նամ շախսը կաղինօսունա մախսուս ֆիշէնք իմալ իտէն պիր Հայ, տիւնքի կիւն մէզքիւր իշլէյէ մէշղուլ օլմագտա իքէն, պարութ հէր նասրլսա բարամըշ, վէ պիչարէնին եիւզիւ, կէօզլէրի, վէ վիճուտունուն սայիր թաֆրիլարը աղըր սուրէթտէ եանմըշ, վէ իւմիտսիզ պիր հալտէ խանէսինէ կէօթիւրիւլտիւկիւ իշիտիլմիշ տիր։

—

Գալաթատա Գարաքէօյ քէօբրիւսիւ իւզէրինտէ վագը պարագալարը պիրինտէ թիւթիւնճիւլիւք իտէն պիր Հայը տիւքքեանընա չըգան հաֆթա խըրսըզ կիրիպ, ալթը եիւզ ղրուշլուգ թիւթիւն չալմըշ օլտուղու կիպի, պու սապահ տախի թէքրար մէզքիւր տիւքքեանա խըրսըզ կիրմէք իւզրէ իքէն, իսմէթ ատամ կէլտիկինտէն, սարիգ, տիւքքեանը աշմագ իւզրէ, տիւքքեանէն գանատարը արասընա սոգմուշ օլտուղու ալէթի պրագարագ, ֆիրար էյլէմիշ տիր։

—

Էվվէլիսի կիւն, Սիրքէճի իսկէլէսինտէն գատընընն պիրի պիր սանտալ պինմիշ, վէ սանտալ պիր աղաչըլըր աչըլմագ քէնտիսինի տէնիզէ աթմըշ իսէ տէ, էթրաֆտա պուլունան սանտալճըլարընն եարտըմըյլա գուրթարըլմըշ տը։

—

Հարէմինէ էրքէք էսգազը կիդինտիրէրէք, քէնտիսիյլէ պէրապէրճէ սօգաղա չըգարմըշ օլտուղունու կէչէնլերտէ եազըղըմըզ Իսկիւսար կէօմրիւք մէմուրլարընտան Հասան էֆէնտինին, պու քէրրէ պիր այ մահպուսիեէթլէ մահքիմ օլտուղունու Իսթանպուլ եազբեօր։

—

Տիւն եէնի-գաբու իսկէլէսինտէ պուլունան պէյիկիր համալարընտան պիր Միւսլիման վէ պիր Աճէմ պէյնինտէ պիր մուարագա վուգու պուլուպ, Միւսլիման Աճէմին գուլագ թօզունա քէմալի հիտտէթլէ պիր եումրուգ վուրտուգտա, մէրգում Աճէմ հէման թէսլիմի բուհ իթմիշ, վէ գաթիլ տախի ախշ ու կիրիֆթ օլունմուշ տուր։

—

Բազար կիճէսի զուհուր իտէն հարիգտէ եանմըշ օլան Խաս ախբր տայիրէսինին եէնիտէն ինչաբընա իրատէյի Սէնիյէ սուտուր իտիպ, տիւն սապահ ինչաթա պաչանըլըրընը, կէ մէսարիրլի կէ՞՝՝՝ Պահրիեէ վէ գըսմէն տախի Թօքհանէ պիւտճէէրինտէն թէսվիեէ օլունաճաղընը, Իսթանպուլ զազէթասը բիվաեէթ իտիեօր։

Մէզքիւր հարիգին զուհուրի սէպպէլէրինի թէտգիգ իթմէք իւզրէ, աչըլան գօմիսիօն, թէտգիգաթընտա տէվամ իթմէքտէ տիր։

—

Այտընի երկաթուղւոյն գծին մօտ Թրիանտա և Թուրպալը կոչուած գիւղերուն արուարձանները Տաճկի մէջ յարկինները քա երկու որսորդներ հանգիստ կ'առնուին անցեալ եօթնեկի հինգշաբթի օրը, սոյն երկու յոյն որսորդաց մին Զմիւռնիոյ վարժապետաց դասէն, իսկ միւսն Թրիանտա գիւղի բնակիչներէն էր։ Վեց չարագործներ բաղկացեալ խումբ մի յանկարծ սոցա վրայ կը յարձակին հրացան ի ձեռին։ Գիւղացւոյն ձեռքերը կը կապեն եւ վարժապետին հետ միասին կը տանին մօտակայ լեռները։ Հետեւեալ առաւօտ գիւղացին նամակ ի ձեռին կը վերադառնայ յորում չարագործաց գլխաւորն վարժապետը արձակելու համար 1000 լիրայ փրկանք կը պահանջէր։ Վարժապետին հրացանն ու որսական հագուստն երկուշաբթի իրիկուն նորա բարեկամաց միոյն ձեռքն անցաւ։ Տեսնենք թէ չարագործաց տեսարաններու սոյն վարագոյրն ի՞նչպէս պիտի գոցուի։

—

Ինչպէս կը կարծուի Քաբթան Սամա աւազակապետն է որ իւր խմբովն այս շահատակութիւններն կը գործէ։ Ասոնցմէ երկուքն այս օրերս եարըմ Աքճէ կոչուած ա-ւանի մը մօտերը փարախի մը հովիներուն կը հրամայեն որ խորոված ոչխար մը և 30 հաց անմիջապէս պատրաստեն. տարակոյս չկայ որ նոցա հրամանն անյապաղ կատարուած է։

—

Զարագործաց մի ուրիշ խումբ մի, որ հաւանականապէս Քաբթան Անարէա աւազակապետինն է կ'ըսուի, այս օրերս Եամանլար լերանց եէլ Քայա բարձունքին վրայ տեսնուեր է։

(Աչըլայ)

ՔԻՒՐՏԼԷՐ

Սլատնէլէր վէ Ալէյհ Բոպէ օլունլար
(Շէնէր)

Սիւննի մէզհէպի, մալիւմ օլտուղու իւզրէ, Իսլամքն ասլ ու էսասը իւզէրինէ գալմըշ պիր մէզհէպ օլուպ, տէվլէթի Օսմանլիյէնին վէ Քիւրտլէրին գըսմը աղէվինին մէզհէպի տիր։ Քըրմանճի թէքէլիւմ էտէն Քիւրտլէր ալէլումում Սիւննի տիրլէր։ Զազալար իսկ էքսէրիյա Ալիյէ թապի տիրլէր։ Ֆագաթ պաղը մահալլէրտէ, մէսէլա էվվէլքի պէնտէ զիքր օլունան հուտուտուն ճէնուպի գըսմըրընտա պուլունան Զազալար Սիւննի տիրլէր։ Գիլաքս Քէմախտա վէ Զազալար մէմլէքէթինին զարպ ճիհէթինտէ սաիր եէրլէրտէ Քըրմանճի թէքէլիւմ էտէն Շիիլէր եախօտ Դըզբլպաշլար տախի վար տըր։ (Դըզբլպաշ իսմի Շիիլէրէ Սիւննի Միւսլիւմանլարտան թահգիր իչին վէրիմիշ պիր իսմ տիր)։

Սիւննի օլան Քիւրտլէրին սայքի քեաֆֆէսի Շաաֆի շէրիաթընտա տըրլար, վէ Շաաֆի Քիւրտլէրին շիմտիքի բէյսի բուհանիսի մէշհուր Շէյխ Ուպէյտուլլահ տըր։ Իրանտաքի Սիւննի Քիւրտլէր տախի Շաաֆի մէզհէպինտէն օլուպ Շէյխ Ուպէյտուլլահա չօգ միւթի վէ մուհիպպ տիրլէր։ Շէյխի միւմայիլէյհ տախի Սիւննի օլմասը ճիհէթիյլէ Շիի օլան Իրան հիւքիւմէթինէ հալիյլէ գավի տիւշմէն տիր։ Շէյխ Ուպէյտուլլահէն Պայազիտէն Սիւլէյմանիյէյ գատար Օսմանլը Քիւրտլէրի իւզէրինէ չօգ պիւյիւք նուֆուզ ու թէսէսիրի օլուպ, պու թէսէսիր Իրանի Քիւրտլէր իւզէրինէ տախի ճարի տիր։

Դըզբլպաշլարըն մէզհէպի Շիի մէզհէպիյլէ փութփէրէսթլիքտէն միւրէքքէպ օլուպ Քրիսթիյանլըգտան տախի պաղը այինլէրի վար տըր։ Էրզինկեանքն ճէնուպ ճիհէտրտտէ վագր տաղլըգ վէ եանաշլմասը կիւճ օլան վէ 3,000ի էրմէնի Քրիսթիյան վէ պագիսի Դըզբլպաշ օլարագ 60,000 գատար սէքէնէսի պուլունան Տէրսիմ գըթասը Դըզբլպաշլարըն տիյարը տախիլինտէ տիր։ Օսմանլը հիւքիւմէթի Տէրսիմ գըթասընը հալա քեամիլէն զապթ ու թէսխիր իտէմէմիշ տիր, վէ օրատա ասայիշ ու էմնիյէթի մուհաֆզա էթմէք իչին տաիմա էփէյի պէօյիւք պիր օրտուլաղըմ տըր։

Դըզբլպաշ Քիւրտլէրտէն մատա Զազա Քիւրտլէրի տիյարընընը զարպ թարաֆընտա Տէրսիմ Քիւրտլէրի մէզհէպինտէն օլան լաքին Թիւրքճէ թէքէլիւմ էտէն Թիւրք վէ Թիւրքլէն Դըզբլպաշլար տախի վար տըր։ Մէսէլա Արապքիր թարաֆընտա Արղավան գաղասընընը Դըզբլպաշ զանն օլունան թագրիպէն 12,000 սէքէնէսի Թիւրքճէ թէքէլիւմ էտէրլէր։ Արապքիր գաղասընտա Միւսլիման սէքէնէսինին թագրիպէն իքի սիւլսիւ Սիւննի Թիւրք վէ պագիսի Դըզբլպաշ տըր։ Ռիվաեէթէ նազարէն, էկին գարիեէլէրինին տէօրթտէ պիրի Դըզբլպաշ տըր։ Մալաթիա սանճաղընտա տախի չօգ Դըզբլպաշ վար տըր։

Օվալարտա սաքին օլան կէրէք Թիւրք կէրէք Քիւրտ Դըզբլպաշլար սայըտա աղ, լաքին չալըշդան, իտաբէլի վէ զայրէթլի տիրլէր։ Աղճա տաղ (Մալաթիա) վէ Տէրսիմ թարաֆլարընտա տաղլը վէ պէեապան մահալլէրտէ սաքին օլան Դըզբլպաշլար քէնտի մէմլէքէթլէրինին մէթանէթի թապիիէսինէ կիւվենէրէք վէ հիւքիւմէթին զաիֆլիյինտէն եիւզ պուլարագ էօթէտէն պէրու սայքի միւսթագիլ տիրլէր։

Տէրսիմ Քիւրտլէրինին գըսմը աղէմի չօպան տըր, լաքին հավանքն շիտտէթի սէպէպինտէն օլմալը տըր քի խանէլէրտէ սաքին օլուրլար, վէ զասպ ու զարէթ իչին Արապքիր, էկին վէ սաիր թարաֆլարա կիտէրլէր։ Պու Դըզբլպաշլարըն քէօյլէրի ճիվարընտա չուրտա պուրտա պաղը էքին թարլարը պուլունուր։ Տէրսիմտէ մատէն վէ օրման պօլ տուր։

Մէմլէքէթին միւսթագպէլի իչին պու Դըզբլպաշլարըն պէօյիւք էհէմմիյէթի վար տըր։ Դըզբլպաշլարըն էֆենտիլէրի օլան Օսմանլըլար հագդընտաքի պուզղ ու ատավէթի Շիիլէր իլէ Սիւննիլէր արասընտա էօթէտէն պէրու մէվճուտ օլան խուսուսմէթի արթըրմըշ տըր։ Պու պուղղ ու ատավէթ սէպէպիյլէ գօնշու էրմէնիլէր վէ Քիւրտլէր եէքտիկէրինէ տօսթ օլմաղա պաշլամըշլար տըր։ Քրիսթիյանլարտան չօգ քէրրէ իչիթտիյմէ նազարէն Օսմանլը ասքէրլէրին թէհլիքէսիզ կիտէմէտիքլէրի պիր չօգ եէրլէրէ Քրիսթիյանլար սէլամէթլէ կիտիպ կէլէպիլիրլէր, վէ Քիւրտ գատընլարը թիւրքլէրէ ասլա էօրթիւսիւզ կէօրիւնմէտիքլէրի հալտէ էրմէնիլէրտէն սագընըպ գաչմաղլար։ Ֆագաթ Ֆրաթ նէհրինին զարպ թարաֆընտա պաղը եէրլէրտէ եալընըզ Թիւրքլէր տէյիլ, էրմէնիլէր տախի Տէրսիմլիլէրին զասպ ու զարէթլէրինտէն չէտիտէն շիքեայէթ էտէրլէր։ Պաղը քէօյլէր Քիւրտլէր թէսալլուԹունտան ազատ վէ էմին օլմադ իչին Տէրսիմի Քիւրտ բուէսասընա սէնէվի վէրկի վերիրլէր։

Տէրսիմի զեյարէթ էթմիշ էվրոփալըլարտան պիրիսի օլան Մր. Թէյլըր նամ զաթըն պէյանընճա Տէրսիմի Քիւրտլէր ճէնուպ թարաֆընտաքի տիւզ օվատա սաքին օլան Սէյիտ Հասանանը վէ էրզինկեան ճիվարընտա գայալըգ տաղլարտա սաքին օլուպ ասըլ Տէրսիմի թէսմիյէ օլունան իքի գապիլէյէ թագսիմ օլունուրլար։ Պիրինճի գապիլէտէս օլասլար չրքթճի օլուպ հիւքիւմէթէ աղ չօգ միւթի տիրլէր, իքինճի գապիլէտէն օլանլար իսկ չօպան տըրլար վէ հիւքիւմէթէ իթաաթըզ վէ ասը տըրլար։

Մր. Թէյլըր ասըլ Տէրսիմլիլէրի թարիխի Միլատտան էվվէլ մէգքիւր մահալտէ պուլունան փութփէրէսթլէր նէսլինտէն ատտ էտէյօր։ Հասանանը թէսմիյէ օլունանլար իսկ անասըլ Իրանըն Խօրասան մէմլէքէթինտէն օլուպ մուախխարէն Մալաթիա ճիվարընտաքի Աղճա տաղա, վէ օրատան Տէրսիմէ հիճրէթ էթմիշլէր տիր։ Տին ու մէզհէպ ճիհէթիյլէ պու իքի գապիլէլէր արասընտա պէօյիւք պիր ֆարգ եօք տուր։ Լիսան ճիհէթիյլէ արասընտա ֆարգ վար տըր։ Ասըլ Տէրսիմլիլէրին լիսանը Քիւրտճէ օլուպ պիր չօգ էրմէնի լուղէթլէրինի տախի ալմըշ տըր. պունլարըն մէզհէպի տախի Քրիսթիյանլըգտան, Միւսլիմանլըգտան վէ փութփէրէսթլիքտէն միւրէքքէպ տիր։ Տէրսիմ Քիւրտլէրինին սաքին օլտուղլարը եէրլէրտէ պիր չօգ էրմէնի շէհր, քէօյ, քիլիսէ վէ մանասթը խարապալարը, վէ պու խարապալարտա էսքի էրմէնի լիսանընտա պիր չօգ եազըլար պուլունուր։ Մէմլէքէթին ասըլ սահիպլէրի օլան էրմէնիլէրտէն չօգլար վագթիյլէ քէնտի միլլէթլէրինտէն թարտ օլունմուշլար տըր, ֆագաթ Դըզբլպաշլարտան չօգլարընընը իսմ. լէրի էսքի Քրիսթիյան էրմէնիլէր իսմլէրինտէն մուհարրէֆ օլուպ հալա Մուշ ճիվարընտա վէ էրմէնի սաքին օլան սաիր մահալլէրտէ միւսթամէլ իսմլէրտէն օլտուղլարը խապէր վէրիլիյօր։

Դըզբլպաշլարընը իզտիվաճ ատէթլէրի վէ սաիր տինճէ ատէթլէմինին չօգլարը Քրիսթիյանլարտան ալընմըշ տըր։

(Ա. Բ. Ք.)

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԻՍԼԱՀԱԹԸ

(Տիւնքի ճէրիտէի Հավատիսին պէնտինտէն պագբայէ վէ խիթամ.)

Զիւնքի պու կիւն էրմէնի միլլէթին նէզարէթ միւսթէշարընա վարընճա, բէք չօգ ատէմ ատիրեէ տայիրէսինտէ միւսթախտէմ օլտուղու հալտէ, ատիրեէ տայիրէսինտէն պիւսպիւթիւն թէճահիւլ իլէ, պաշգա պիր թավրտա պու լայիհատա սէօզ սէօյլէնմէք, ատէթա, ատալէթ թէմամըյլա իճրա օլունմաեօր, էսպապը շիքեաեաթ մահզա պունտան նէշէթ իլլէեօր տիմէկէ պիր չԷՂՐ աչմագ իչին իթթիխազ օլունմուշ գալտէյի ճէտիտէ տիր։

Պու կիւն էրմէնի բաթրիյինէ սիմասաեը իթա իտէն, գանուն օլմաՂԸՂ պիր վագբթտա, շէրի շէրիֆէ թէմէսսիւք իտէն պիր զաթ տըր քի, իշթէ օշէրի շէրիֆէ թէմէսսիւքիւն նէթիճէսի օլարագ, պու կիւնէ գատար, հէր ճէօմաաթ, շէքլի հաղըրըյլա ատալէթ իչինտէ եաշամըշ տըր, չիւնքի շէրի շէրիֆ ահքեամընա թէվէսսիւլ օլունմուշ օլմասընտան տըր քի, զիմմի ատտ օլունան հէր զայրը միւսլիմ, ճան վէ մալ վէ բրզընտան էմին օլարագ, այնըիւզէրինէ թէրք օլունմուշ տուր։

Էկէր լայիհատա շու մուհիմմ նօգթա պիլինմիշ վէ 400–500 սէնէտէ, սաեէյի շէրի շէրիֆտէ եաշանմըշ օլտուղու ֆէհմ օլունմուշ օլսա իսի, պու կիւն գանունը ատալէթլէ ամէլ օլունտուղու պիլինտիկի հալտէ, օնուն նամընը գալէ կէթիրմէկէ հաեա օլունուր իսի, չիւնքի պիր եէրտէ Իսլամ օլտուղու հալտէ, անընը ագայիտի տինիեէսիյլէ վէֆիեաթ վէ վէլտատ վէ իզտիվաճաթ խուսուստըր, մութլագ շէրի շէրիֆլէ օլաճաղընտան, էլպէթթէ պիր նայիպ օլաճագ տըր, նէթէքի էրմէնի բաթրիգխանէսինտէ տախի պու վազիֆէ վար տըր։ Պու թագտիրճէ, աճապա լայիհա պու նուգամը պիլմէյիպ տէ, մութլագ սէօզ զիեատէ օլսո՞ւն մու տէեու, պուրալարընը զիքր ու պէեան իյլէմիշ տիր։

Իշթէ լայիհանընն էն սոն սէօզիւ, վարիսաթտան պիր գըսմը մէարիֆ վէ նաֆիսաեա հասրը տըր։ Պու զաթէն հէր վիլաեէթճէ թասավվուր օլունաճագ պիր գայիտէ օլմաղին, սիւմմէ իւլ թէտարիք սէօզլէրտէն մաասուտ տուր։ Էկէր տէվլէթ Անատօլու իսլահաթընը վիճուտ կէթիրիրիսէ, պուրասընը տիւշիւնէճէկի թապիի տիր։

Էրմէնի միլլէթինին սատագաթընտան վէ հարպ վագթինտէ իթաաթընտան պահս օլունմուշ տուր։ Պունու թաստիգ իյլէրիզ։ Էրմէնի միլլէթի պիզէ սատըգ օլմազ իսէ, քիմմէ օլմալը տըր, չիւնքի անլէրի զուլմ ու թէաստիսէն զուրթարըգ, 600 սէնէ տիր բաթրիգխանէլէրիյլէ, քիլիսէլէրիյլէ, մէզհէպլէրիյլէ եաշատըգ, Ռումլարընը, Գաթոլիքլէրին, քէնտիլէրինի թէպտիլի մէզհէպէ իճազարտան խէյլաս իտէն, մահզա Տէրիսաատէթտէ պիր բաթրիգխանէ իլէ անը մուհաֆզա իյլէեէն գուվվէթ տիր քի, օ տա Սալթանաթը սէնիյյէյի Օսմանիեէ տիր։

Հաթթա էրմէնիլէր տայիմա ումուրը սարրաֆիեէ վէ սայիրէտէ, հէր պար խըտէմաթը Սալթանաթը սէնիյյէտէ պուլունարագ, իպթիտա բիւթպէի տէվլէթի ալան, վէ չիմտի քէսրէթ իւզրէ բիւթպէ վէ մէմուրիեէթլէրտէ պուլունան, ենինէ քէնտիլէրի տիր։ Տէվլէթ էրմէնիլէրտէն, Վան վէ պէյբի Իզմիր վէ սայիր եէրէ տախի վալի նասպ իյլէր, նի՞չին իթմէսին, զիրա պու կիւն ատիեէ վէ խարիճիեէ միւսթէշարլարը, վէ տիվանը մուհասէպաթ ըէյիսի վէ սայիր պիր չօգ մէմուրին էրմէնի տիր, վէ էքսէրիսինտէն սատագաթ կէօրմիշ տիր։

Անճագ պէօյլէ լայիհա իլէ, մութլագ պիր էրմէնի միլլեէթի օրմագ իտտաասը, ճալիպի թէաճճիւպ օլուպ, բաթրիգ էֆէնտիեէ նիսպէթ օլունան պու լայիհաեը, զանն իտէրիզ քի քէնտիլէրի թէքզիպ իլէ, պէօյլէ պիր լայիհա միրմէմիշ օլտուղունու պէեան իտէր։

Էկէր սահիհ իսէ, թէէսսիֆ իտէրիզ քի, 600 սէնէլիք վէլիի նիյմէթլէրի քէնտիլէրինի տիշիւնտիկիս հալտէ, պուրալարտան իրմազը այն իլէ, էվրօբա տէվլէթլէրի քէնտիլէրինի տիշիւնէճէք գրեասը զրեայի նագմէթինէ տիշիւեօրլար։ Պուրալարընը պիլտիքլէրի հալտէ, պէօյլէ իչլերէ թէչէպպիւս, քէնտիլէրինճէ մուճիպի թէէսսիֆ վէ թէլէհհիֆ օլունաճաղընը տերմեան իյլէրիզ, զիրա վաթանտաշլարը Իսլամիյար, պու պապտէ պէօյլէ շէյլէր իշիթտիքճէ, էրմէնիլէրէ կէչպէյնանէ նազը օլուեօրլար. հալպու քի պիչարէ էրմէնիլէրէ պու նազարը ճալիպ օլան քէնտի բուէսայի բուհանիեէլէրի օլուեօր։ Աճապա գանունը Օսմանի, էրմէնիլէրին մուհաֆզ վէ ատիլի օլամա՞զ մը քի, բաթրիգխանէ պու գատար չալըշըեօր։

Պու լայիհաեը, բաթրիգխանէեէ զարազը օլանլարըն թանի իյլէմիշ օլտուղունու զանն իյլէրիզ, չիւնքի մենսէնեօր Ներսէսին պէօյլէ պիր թասավվուրու օլմաեաճաղը գրեասընտաեը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պունտան պիր այ գատար մուգատտէմ, Թիֆլիստէն պուրաեա, Իշխան Ամատունի իսմինտէ պիր զաթ կէլմիշ, վէ պուրատա զազէթալարըմըզտա, հագգընտա պիր չօգ միւտահինճէ մէտհիյեէլէր եազըմըշ իտի։

Միւսմիլէյհ զաթը, Թիֆլիստէ վէ Բաքու-Բաթում-ագ, վէ պիր թագըմ օեունճուլար թէտարիք իտէրէք, թէաթրօճուլուգ իթմէքտէ օլտուղունու, Թիֆլիս զազէթալարընտա օգուտագտա իտիք։

Միլլէթիմիզտէ, պիր գաչ սէնէտէն պէրու, եէնի եէնի էֆքեարլար, իթիգատլար, գահտէլէր, վէ կիտիշլէր հիւքմ իթմէքտէ օլտուղունտան, հէր նէ գատար, Թիֆլիսլիլէր տէ, թէաթրօ օեունլարընա, կիւեա միլլէթճէ մէնֆաաթլը պիր շէյ տիր կիպի, պիյիւք պիր էհէմմիյեէթ վիրմէքտէ, վէ հէր կիւն զազէթալարընը, թէաթրօ օեունլարը մէտհիյեէլէրիյլէ տօլտուրմագտա իսէլէրտէ, պիզ օ իթիգատտէ օլմատըզմըզտան, նէ օեունլարընա վէ նէտէ պաշ թուԹանլարընա, հիչ պիր էհէմմիյեէթ վիրմէքտէ տէյիլ իտիք։

Մշակատան ալընարագ, էվվէլքի կիւնքի Մասխտէ օգունտուղունա կէօրէ, միւսմիլէյհ զաթ, Թիֆլիսէ ավտէթինտէ, «Իսթանպօլ գազէտ սահիպլէրինին, խըտմէթքեարլար կիպի, սաաթլարճա կիտիպ, իգամէթ իթտիկի մահէլլին սուֆասընտա պէքլետիքլէրինի» իսթիհզա իտէրէք սէօյլէտիկի եազըմըշ, վէ Մասիս քէնտի թարաֆընտան, քէնտիսինին, մէրգուման տիլէնճի միւէլլիֆլէրին սըրասընտա պուլունմասըզընը, վէ քեզալիք, միլլէթիմիզ Գաթօլիքլէրի եէնի բաթրիգլէրի էֆէնտի հազրէթլէրինտէն, իհսան ալան զազէթաճըլարտան օլմատըզընը պիլտիրմիշ տիր։

Իմտի, պիզ տախի, քէնտի թարաֆըմըզտան, էօյլէ պիր պաեազըԸԸՂ, հիչ պիր տէֆա իրթիքեաթ իթմէմիշ օլտուղումուզու պիլտիրմէքլիկի, էհէմմիյեէթտէն ատտ իտէրիզ։

ԹԷԳԱՏԹԻՄԻԻ ԳԱԾԷՐԻԵԷ

(Մանրամասն 4735 Նէոբէնդրէն դէվամ)

Պինաէն ալէյհ կէչէնէ մաղա մաշի հիսապէյլա պու կիւն իչին թէրազուլի ինսաֆը էլէ ալտըղըմըզ կիպի, թէայեիւն իտէճէք մէսուլիյէթտէն պէօյիւք գըսմընըն վաթանաշլարըմըզդա իսապէթ իտէճէյի էսպապը ատիտէօիյլէ միւսէլէմ, վէ կէչմիշլէրին իւզէրինէ «հագգընը զայպ իտէն էճրինի չէքսին» տէյէրէք, վէ չէքնէլէրին ահվալը բիւրմէլալինի իպրէթ իչին նըշանկեահ ատտ իտէրէք իքթիֆա իտիլմէքտէն պաշգա չարէ օլմասընը էմրի զայրը միւպահէմ տիր։

Եօգսա պըրագալըմ տիկէրլէրինին շէրրէֆ ու իլվիյէթի ճիհէթիյլէ Անատօլու գըթասընտա պինաքիք, չիմտի խարապա եիւզ թուԹան Ս. Կարապետ վանքընը, վանընն հօզան օլան, վէ վիրանէ հէյեէթի պաղլաեան գան տէյէր պաղչէ պաղ թարլահա տէյիրմէն վէ սայիր միւսթէմիլքեաթընը, էսկի եէրինէ կէթիրմէք իչին պու կիւնքի կիւն ադալի պէն լիրա մէսարիֆ իսթէր, պունու քի՞մ իտէճէք։

Թուղա աղ բարա սարֆ օլունսուն իչին տավարլարընը գըրտըրան, վէ սէնէվի 80 մուա (¹) պուղտայ հաղլաթ կէթիրիր հէօնկէլէ տէյիրմէնինին վագթիյլէ թաամիրինտէն 3-5 ղուրուշու էսիրկէեէրէք մուաթթաղ գլան, վէ օտունա բարա վիրմէք իւզրէ, վագթինտէ ֆիտանլարընը հեր պիրիսի պիր մէմլէքէթտէն ճէլպ իտիլմիշ մէշհուր վէ նէվզուհուր աղաճլարը, ալէմին թէհայեիւրինի ճալիպ պուլունան խապաղչէտէն եէչիլ եաբրագլարըլա, վէ պաղչէպանլարը հէօքիւր հէօքիւր աղլաթմագ չարթըլա սէօքտիւրիւպ տէ աթէչէ աթտըրան ենղիա սրբազան իլէ եէքճիհէթ օլմուշ կիպի էնվայը մուամէլաթը նամէշրուէտէ, վէ տիւնեա ախրէթ եագասը էյատիյի մաղլումինտէն գուրթուլամայաճագ հալլէրտէ պուլունան սապըգ պատրիարք Խըրմեան մը։

Վէ եա տէ չարէյի իճապը միւրաճաաթընճա, եիզլէրտէն, վէ իչ իչտէն կէչտիքտէն սոնրա պու քէրրէ թէքբար իտիլէն Պատրիարքա՞ն մը։

Զէվալը վաթանտաշլարըմըզ, իշլերի եօգ իսէ խուսուսու մէպհուս իչին շիմտի սարբլաճագ եագա արասընը, վէ իսթէրլեր իսէ մէզարլարտա մէտֆուն քէմիքլէրինտէն սէտա կէլէն հէզարան գանտաշլարըմըզընն կէօզտէն եըրամըզ օլտուղլարը իչին ասլընը վասֆընը վէ տեհշէթէնկիզ վագասլարընը ֆէրամուշ իտուպ տէ, պու կիւնքի կիւն կէօզլերի էօնիւնտէ օլան վիրանէլէր մէնզարէսինտէն միւթէսիրէն էշէքքի չէշմիլերինի ըրմագլար կիպի ադբթասընլար. վէ սէտայը ահ ու ֆիղանլարընը էֆլագա գատար չըդարասընլար. մին քիւլլիւ իւլ վիճուհ էօլիւ իւզէրինէ ֆէրեատ ու ֆիղան իթմէք տիմէք օլաճաղընտան, հիչ պիր ֆայիտէյի միւֆիտ օլմասեաճաղընը թապիեաթը մասլահաթ խապէր վէրիեօր։

Իմտի պու չարէսիզլիյի կէչինճէ, մէսէլէնին տիկէր թարաֆը պու կիւնքի հալը հազրը տըր. վէ իճապ իտէն թէտապիրի իսլահիեէնին պաղը սարֆը նուֆուստան իպարէթ օլան ֆըզբալարընտա բաթրիդխանէեէ, վէ պագը բարչալարընտա իսէ, Առաջնորդա այիտ ճիհէթլէր օլտուղու էկէրչի միւնքիր տէյիլ իսէ տէ, պէօյիւք գըսմը մահալլին-

(¹) Հէր պիր մուտ իսթանպօլ քիլէսէյլէ 15 քիլէ թիթիպար օլունուր։

ձէ միլէթէ, վէ ալէլխուսուս չէվք ու զայրէթի հէնուզ բարլամագտա ալան, վէ մէֆթուրէն սէօնմիւշ օլմաեան կէնճ կիւրուհինէ միանհա սը տը։

Գուրատա, վէ ինգլսամը վէզայիֆէ պէտ իթմէզտէն ագտէմճէ, հալը հազրը թէֆթիշ պապինտէ արֆը նազար օլունմաեաճագ էլ. դէմիյէթ պուլունտուզունտան, էվվել էմիրտէ քէ յֆիյէթին օրասընը իզահ իտելիմ։

Էքսէրիսինին տախիլ իտարէլէ. ինտէն խօշնուտ օլմատըզմըզ բուհանի սընըքընա թէշքիլաթը վիլայաթ նիզամնամէսի հէօքմիւ, պիրտ մէէմուրիյէթի բէամիյէ թաեին իտերէք մալիւմ տիւր քի ի. տարէ մէճլիսլերինտէ, վէ իսլամիյէթին միւֆթի էֆէնտիլէրի մուգակիլինտէ, ազայը թապիյիլիք ինվանը վէրտի, վէ պու վէճհէյէ Առաջնորդլարը վազիֆէյի մէէ. մուրիյէթի ճիհէթէյն հէօքմիւնէ կիրտի։

Կէրչի իտարէ մէճլիսլերինին վէ. զայիֆի մուայէնէլէրի միւխթէլիֆ ի.քէն, Առաջնորդլարը չօգ չէյլերէ տիլ ուզատապիմէլերի իճապ իտի. եօր իտի իսէ տէ, վէզայիֆի մէճա. լիս թէֆրիդ, վէ թահտիտ պոյ. ուլալըտան պէրու, Առաջնորդլա. րըն միւտախէլէսիսէ հուտուտ ալ. թընա իտխալ իտիլտի։

Ղունլարըն ազասը օլտուգլարըմ իտարէ մէճլիսլերինտէ, հանկը մատ. տելերին մէվգէյի թէզէքքիւրէ գօ. նուլաճաղընը պիլէնլեր, գօլայճա գարար վէրիրլեր քի, պիզտէ էօյլէ տիպլոմասիեէ, վէ ուսմուրու սիեա. սիեէ ադալը էրէր, վէ թիւրքճէ գրաթ ու քիթապէթէ վէ գավա. նինի մէվզուէյի տէվլէթէ վազըֆ, վէ սահիպ էհլիեէթ վէ ֆէթանէթ. քիսթէր պէլքի պիր գաչ զաթ պու. լունապիլսին, մախտալարը թօգ. մագճլարընա «հրհ» տէյիճիլերի, վէ զաթէլ հիւքմ օլունտա պիլէ «ուս. թամբն տէտիյի» թարզընտա եա. զըմըզ մազպաթա մէօհիւրլէյիճի. լերի օլտուղունու քիմսէ ինքեար իսէմէզ։

Ղունա Եդիա սրբազան տէյիլ ա. մա տէրս վէրէպիլէն կէլսէ տախի, նէ՝ եաբմագ ի՛հթիմալի վար, վէ մէվզուի պահս օլան խուսուսուն ճի. հէթի չէրիեէսինճէ մէսայիլի ֆը. ղհիեէյի էզպէր օգուեան միւֆ. թի էֆէնտիլերէ, վէ վարիտաթ ու թէքէլլիֆաթ մատտէլէրինճէ, թա. ֆմաթ վէ նիզամաթը եօլունտա. քեսպի մէլէքէ իթմիշ օլան տէֆ. թերտար վէ մուհասէպէճիլերէ, վէ պէհեր կիւն հեր պիր թէֆէլլրիւաթ, վէ մուամէլաթը էլինտէն կէչիեօր. ղան աշար, արազի վէ էմլագ մէէ. նուրլարընա նէ՝ իլէ մուգապէլէ ի. սէճէք տիր։

Ղու խուսուսլար իչին չիմոիեէ. ղատար Առաջնորդլարտա վէ ըու. ամի վէ քիլլէրինաէ միւշահէտէ իթ. թիլիմ ճիհէթ, ալէլումում ի.քի. ուրէթ օլուպ, պիրիսի հեր իչտէ. մէֆաաթ, վէ մազարրաթ քէօչէ. ֆի անլաեամաեարագ պէր միւն. ալը մուհարրէր գալուգ սալա. ղատան, տիկերի տէ, էյէր պիր ատտէտէ պիլէրէք պիլմէեէրէք, ուխալիֆէթլէրի վագը օլմուշ իսէ, քսէրիեէթի արա հիւքմիյլէ մազ. ուպ օլմագտան իպարէթ տիր։

Իչին պու ճիհէթի պիր ումում էչէպպիւսէ վէ պու տա բաթրիգ. անէեէ այլտ տիր, զիրա եա՛ Առաջ. նորդլար թարաֆընտան իտարէ էճիլլերինէ պիրեր տիրաեէթ. նար, նիզամբերվէր ճիսմանի վէ. ղլեր թայերինինէ միւսաատէ իս. թիսալ գելմագ, եա՛ եօգսա Առաջ. նորդլարա նիզամ օգուեմմագտան ալգա սուրէթլէ, վէ միսալ կարա. ա եկլիսկոպոս կիտիպ տէ եէրինէ. ճիսալ վարդապետ կէչերէ.ք իսիմ. պէտիլ իթմէ.քլէ պու տէրտէ տէր. ին օլմազ։

Թէշէ.քքիւր իտերիզ քի միլէթին շու մուհիմմ իհթիեաճընընտա զա. թընընզ տիւշինէրէ.ք, Տիւսթուրու թէրճիւմէեէ հիմմէթ, վէ պիր չօգ. լարընը օլ պապտէ իսթիֆատէ իտէ. պիլմէսինէ պախը սուհուլէթ իթ. մէ.քտէսինիզ, էյէր Առաջնորդլա. ըմըզտա շու սուհուլէթտէն ֆուրս. սաթեապ օլմաեան պուլունուր, վէ բարա էսիրկէեէնլերին ճէօմասաթ. լարը թարաֆընտան օլսուն պարի չարէ.յի լճապը իզմազ օլունուր իսէ, օ միսիլուլերի չէշմէլերը արասընտա սուսուզ պաեըմագ թապիրինտէն պաշգա նէ՝ իլէ թախսիֆ իթմէլի տիր։

(Տէվամ)

1881 Օգոստոս 27

Ասիթանէ

Յովհաննէս Յ. Պալբէճեան

Ի՞նթէ տիւնքի վատ իթաիկիմիզ մէ.քթուպան սուրէթի տիր։

ՊԱՏՃԷՆ

Օգոս. 23, 1881 Թ. Ս. Պետերբուրգ

Գերաղնիւ սպայ հրազինապետա. կան, արթունանուն Գրիգոր Նիկո. ղոսեան, բարեսոհմիկ զաւակ Հայ. աստանի

Իմ սիրե՛լի որդեակ,

Հեռացար, մոռացար, օտարա. ցար, ուրացար քո հայրենի. Վաս. փորոնի ծովափունքն քեզ համար Լեռայի գեսեզե՞ր.ք դարձան. Թրա. կիոյ մարմանդ.քն քեզ համար Ար. միդայ լոտոսաբեր զմայլեցուցիչ դիւթեալ պարտէ՞զն եղաւ կամ Բաբելական կախաղանեաց բուրաս. տա՞ն ի Նինուէ, ուր քանի ամիս որպէս ոսկեղէն գառագղի մէջ պա. հէին երբեմն զմերն Պարոյր, զսե. պագրականն Բագրիտուրն։ Ի՞նչ եղաւ քեզ, ի՞նչ հանդիպեցաւ, որ այդպէս մոռացիկ դառար. դու մոռացար, բայց ես զաւուրբ.ք անց. եալ զառամս. ո՛չ մոռանամ զան. խոնջ աշխատասէր որդիդ հայրեն. եաց, որ ի դէպ ժամանակի յուշ արարեր Հայկազն դիւցազին՝ Յով. հաննէս Դաւթեան Լազարեանին յաւէրժացուցանել իւր անունն ազ. գասիրական երախտեօք, փակելով անշուշտ կորստաբեր գաղթականու. թեան դուռն, ճարտարագործ գոր. ծեցեր և պարծանաց արհեստաւո. րին օժանդակեցեր. որդեակդ թէ ադան թէ անադան պիտի բացուին մեր ազգի աչքերն և պիտի տեսա. նեն և ճանաչեն և՝ զքեզ։ Այլ ի՞նչ կ'կարծես, կ'համարե՞ս թէ նոքա պիտի ամաչե՞ն և շառագունի՞ն։ Ո՛չ։ Որդեա՛կ, մենք ամենեքեան եմք որդիք այն ծնողաց, որք կո. տորեցին յաւուրս իւրեանց զմար. գարէս, զորոց զդամբարանս մենք այժմ զարդարեմք և ասեմք՝ եթէ նոցա ժամանակն լինէինք, մեր կեանքն չէինք շաղախեր նոցա արե. եամբ, բայց սուտ չէ՞ մեր այս պար. ծանքն . . .։

Երեկ ցենզուրական կոմիտեի քարտուղարն ճանապարհին հան. դիպեցաւ. ձեռին ունէր մի քանի թերթ հայերէն լրագիր և որովհե. տեւ իմ եղբօրորդի պրոֆեսօր Քե. ռովբէ Պատկանեանն գնացել է Տրփ. խիս հնագիտական ժողով, այդ թերթերն բերում էր ինձ, որ ես քննադատեմ։ Նոցա մէջ կար «Հայ. րենիք» օրաթերթն եւս օգոստ. 10 թիւ 799. շատ մտադրութեամբ կարդացի և զարմացմամբ նշմարե. ցի, որ նորա գրչի տակէն կ'տես. նուէին Սալվադոր Լայիոլայի զաւա. կաց փոքրիկ եղջիւրներն, վասն որոյ և զարմանքն փոխուեցաւ ի բնաղ. դեցութիւն և ասացի՝ երեւի թէ անհաճոյ է դոցա, որ այսպիսի անձն, որպէս Նիկողոսեան Գրիգորն է, որ ո՛չ Քոլէճէն է, ո՛չ Լիբանանէն և Ղազարու վանից ուխտէն և ո՛չ Վի. էննայի միաբանութենէն և ո՛չ դա. ւանող է թէ՝ արտաքոյ Հռոմայ չիք փրկութիւն և ո՛չ . . .

Որդեակդ իմ, մի վհատիր, մենք ո՛չ քան զՍոկրատ ենք լաւագոյն և ո՛չ քան զՊլատոն, ո՛չ քան զԴայի. ղէոս ենք անմեղ և ո՛չ քան զՆո. լոմբոս. նոքա ամենայն ինչ յանձն առին վասն ո՛չ յեռոս կասելոյ ի ճըշ. մարտութենէ. մեզ ո՛չ թոյն Սոկ. րատայ պիտի փառաւորէ, ոչ փրշ. եայ պսակ Յիսուսի, ո՛չ խարոյկ Գալիլէոսի պիտի մեր անունն ան. մահութեան աւանդէ և ո՛չ երկաթ. եայ շղթայ, երբ մեզ յօտարութենէ ի հայրենիս տարեգրելոց լինին Կո. լոմբոս։ Գրիգոր–ջա՛ն, նայի՛ր մեր խեղճ Յիսուսի արկածից վերայ և միտդ բեր նորա պատասխանն, որ տուեց ապերախտ ապտակողին. «եթէ չար ինչ խօսեցայ վկայեա՛ վասն չարին, ապա թէ ոչ վասն է՞ր հար. կանես զիս։» Ընդդէմ քո ամբաս. տանութեանց այս են ասում միայն թէ՝ քո բանքն «կծու են». եթէ սո. ցա հեռ լինէին և քո բանքն, կը տեսնէին.ք թէ կծո՞ւ են արդեօք թէ թթու, այլ քո բանքն այն մշտա. կաշառ լրագրաց կծու են թւում, այն լրագրաց, որք հանգոյն մեր յաւերժահարսանց, անամօթ ան. պատկառութեամբ պանծալով, կ'ա. սեն. «ով մեզ կուտայ ափով ոսկի, նորա եմ հարսն առօրեայ կին։» Մի՛թէ իմ վիճակն եւս այդպէս չէ՞ եղել ի սկզբանէ անտի, և ցարդ եւս ո՛չ կամ ի դմին պատժի։ «Տէր Գաբրիէլն չարագրգիռ է։» Ասա՛, ե՞րբ և ո՞ւր և զո՞ գրգռեց. զՊետ. րո՞ս գրգռեց ընդդէմ Պօղոսի թէ զՊօղոս ընդդէմ Անդրիասայ և զինչ ասաց ի գրգռելն։ Այսպիսի հարց. մանց պատասխանն այս է, «ես ի՞նչ գիտեմ, այլք այդպէս կ'պատ. մեն. ես միայն այսպէս եմ լսել թէ Տէր Գաբրիէլն չարագրգիռ անձ է։»

Բայց ինչո՞ւ. վասն զի եկեղեցւոյ մէջ Աւետարան է կարդացել, որոյ մէջ գրված է. «գիտե՞ս զօրէնս՝ մի՛ շնար, մի՛ գողանար և այլն։» Այս բնաբանի վերայ Տէր Գաբրիէլն քարոզ է ասել և «մի՛ գողանարն» մեկնելով, ասել է. ի մէջ ամենայն գողութեանց՝ եկեղեցւոյ գանձա. նակի գողութիւնն է աւելի դատա. պարտելի, որովհետև Աստուծոյ ծո. ցէն է գողութիւնն։ Ներկայ գտնվող երեսփոխանն վրդովվել է ասելով թէ՝ իմ երեսին էր այդ քարաձգու. թիւն, Տէր Գաբրիէլ չարագրգիռ անձն է։ Նա չարագրգիռ է, որով. հետեւ «մի՛ շնար» մեկնելով, ա. սել է. «այլ ամենայն մեղք արտաքոյ անձին են, իսկ շնութիւնն և պոռնիկութիւնն ի ներքս յան. ձին, և մեր անձն տաճար Աստու. ծոյ կենդանւոյ է։» Շնացեալ Մա. րիամն և Անանիան, որ կային այդ ժամանակ եկեղեցւոյ մէջ, արանց և կանանց դասերն միօրինակ ամ. բոխեցին, ասելով թէ՝ մեր խոյ. տառակութիւնն կամեցաւ հանել յերեւան. «Տէր Գաբրիէլ չարագրգիռ է»։

Երբ դու խօսեցար առաջի նուա. ղին թէ միայն քերականական դեր. անունն և բայն ճանաչելն ուսանող. ացս ապահովութիւն չի ընձեռեր ի սովատանջ մահուանէ, եթէ մերձ լինէիր, շրթանցդ հարիւր անգամ համբոյր պիտի մատուցանէի, որով. հետեւ երբ ես կորուսի քահանա. յութիւնն, ընկայ այն վիճակ, որոյ մէջ գործել ո՛չ կարելի և մուրալ ամաչելի, վասն զի երեսուն ամ ման. կավարժութիւն անելով, չէի կարող մայրաքաղաքիս մէջ այդ արհես. տով շահվիլ առ ի չգոյէ Հայ ման. կանց, այդ ժամանակ ապրուստս կ'հայթայթէի միայն արհեստիս, որ կ'կայանար յախճապակեայ անօթ.քն մածուցանելով կարկատելու մէջ, և տասն և հինգ ամ նովաւ հայթայ. թեցի իմ մանդեան հացն մինչեւ զաւակիս հասաւ օգնութիւն։ Մի՛թէ որդեակ, քո գիտաւորութիւնն այն էր, որ ուսումնարանաց դռներն փակուին և միայն մշակարանք և դործարանք բացուին։ Ո՛չ, ես այդ. պէս չիմացայ. ես կարծեցի իրաւ. մամբ թէ դու կամիս ասել՝ միով թեւով թռչող թռչուն չի լինիր. ու. սումն և արհեստն ի միասին պիտի ծաղկին. ուսման վախճանն միթէ հացն չէ՞։ Ի՞նչպէս ապրի մարդ մինչեւ որ հասնի այն աստիճան, երբ նորա բազմամեայ ուսումն սկսի նորան հաց մատակարարել։ Եթէ եւրոպացի.ք միայն ուսմամբ և գի. տութեամբ կամենային շատանալ, քան զմերկիմաստական աւելի բա. րերաղդ չէին լինիր, այլ նոքա յոյժ կանուխ զգաստացան Փիւնիկեցոց, Յունաց և Հռոմայեցոց փորձերէն և իմացան թէ գիտութիւնք և ար. ուեստք ի միասին պիտի լծել, որով ստացան հաստատուն երկու ոտք յառաջ ընթանալու համար։

Արդի՞ օր ազատական և մեք. նական արհեստից մէջ չի արտա. փայլիր ուսմանց և գիտութեանց լոյսն և եթէ նահապետական թիա. վարութիւնն և սայլորդութիւնն պա. հանջից խեղդ չարկանէին, շոգե. շարժ մեքենան ուստի՞ պիտի ճա. նապարհ գտնէր երթալ իւր յաւեր. ժական անգոյութենէն։ Հեռագրի պիտանաւորութիւնն յոյժ վաղեմի մարդկային կենաց պահանջ կ'երե. ւի. թէ լաւ խորամուխ լինես գաղտ. նեաց Ս. Գրոց, կ'տեսնես, որ ա. ռաջին գաղափարն հեռագրութեան գառնարած Դաւթի խելապատակի մէջ է գոյացել։ «Առաքէ զբան իւր յերկիր, վաղ վաղ ընթանան պատ. գամք նորա։» Այո՛, Մովսէսի հա. րազատ աշակերտն իւր վարժապետի նման է խօսում և նորա մի բան. ականջն հասնելով, եօթնապատիկ արձագանք կ'հնչէ հոգւոյ խորին խորշկիների մէջ։ Կիւրոս իւրա. քանչիւր բարձր լերանց գագաթն ունէր ձայնատու հեռագիր։ (Ես չուզեցի ի սկզբանէ հեռագիր բառն ընդունել, ըստ տառին թարգմա. նեցի թելէգրաֆ, կամելով ընել, էջ եւ էջ։ արմատական բառերն պահպանել։) Ուսումն և գիտու. թիւնն չէ՞ր, որ մարդոց փոխարէն ձողեր տնկեց և փողերի տեղ թե. լեր շարեցին նոցա միջնորդութեամբ ելեքտրական ծորմանց ճանապարհ ցոյց տուաւ, ասելով «այս է քո ուղին։»

Գրիգոր–ջա՛ն, քեզ մի բան յանձ. նեմ. խնդրեմ որ անտես չառնես երթալ գերարժան և գերիմաստ դոկտոր Տիգրան Փեշթիմալճեանին իմ սիրալիր հայրական ողջոյնս մա. տուցանելու այն յոդուածոց հա. մար, որ գրած էր «Մասիսի» 2953 և 2954 թերթերի մէջ։ Նորա գրու. թիւնք այնչափ արժանալից գտայ, որ պատիւ կ'սեպէի ինձ եթէ ինձ եւս ուղղած լինէր միանգամայն մեր գիտնական Մաղաքիա ծայրագոյն վարդապետ Օրմանեանին ուղղելով։

Այլ դու, Գրիգոր–ջա՛ն, մի՛ վրշ. տանար, որ «Հայրենիք» թերթն քեզ համար գրել է թէ «հազիւ ոտքը դրաւ Կ. Պոլիս, որ նամակ. ներ հասան ի Ռուսիոյ, յազգայնոց ամանց, որք կ'յորդորէին զԿ. Պոլ. սեցիս՝ զգուշանալ» իբր քեզնէն։ Որդեակս, մի՞թէ չէ քեզ յայտնի նախնի առածն թէ՝ ճանապարհ ա. ռաքինեաց, պէսպէս չարեօք է կուռ գործած։ Քեզ ո՞վ էր կարող այնպէս ճանաչել, որպէս ես ճա. նաչեցի. քո որպիսութիւնքն, քո արժանաւորութիւնքն, քո առա. քինութիւնքն բազմաց սրտից մէջ նախանձ շարժեցին. կամեցան, որ կամ նոցա անձնատուր լինիս կամ բնաւ երբէք աշխարհիս մէջ չլինիս։ Մի՞թէ ես կո՞յր էի, չէի՞ տեսնում թէ որպի՞սի և ո՞րքան ուռկաններ ափռեցին, որ քեզ որսան այն ազ. գաւեր «ազգասէրները» և երբ դու չրռնուեցար, սկսան կանչել յուսահատ աղուէսի նման թէ՝ խա. ղողը խակ է. նոքա նոյնն են, ինչ որ էին մի ժամանակ Մեհրուժան. ներ, Վասակներ և Վեստ Սարգիս. ներ։ Մի՞թէ մեր մէջ սակա՛ւ են քաղցեալ շներ, որ մի պատառ հացի համար պատրաստ են ամեն դրան հաչել... Որդեակ, քո գոր. ծունէութեանց բարի համբաւն քան զքո Պետերբուրգ գալն բազմ.ք յա. ռաջ էր հասել ինձ, մինչ ես զար. մանքով Հայկազն Յովհաննէս Լա. զարեան զօրավարի ազգասիրու. թեան վերայ, ինքս ինձ հարցնում էի թէ՝ ուստի՞ է նորա մէջ մթեր. եալ այսքան ազգասիրութիւն և հայրենասիրական առաքինութիւն, իմ բարեմիտ բարեկամք ասեցին թէ այն դիւցազնի իշխանութեան ներքոյ կայ մի երիտասարդ Գրի. գոր Նիկողոսեան, որն այն ծեր զօ. րավարին բոլոր ազգասիրական գոր. ծոց դաստիարակն է. նա իր քաջու. թեամբ և պատերազմական գործոց տեղեկութեամբ, անվեհեր հոգ. ւով և հնարիմաց մտօք հաւասար է ո՛չ միայն Նոկոմպիկովին, Տէր–Ղու. կասովին, այլ և ինքեան Լազա. ռեվին։

Երբ այս ամենն իմացայ, էլ չհան. դուրժեցի և որովհետեւ եօթանա. սունամեայ զառամ էի և. կ'կարծէի թէ չեմ արժանանար զքեզ տես. նելու, պարտ.ք համարեցի քեզ հա. մար ասպարէզ պատրաստել Հայ. աստանի մէջ, որով որոշեցի դիմել և ծանօթութիւն տալ քո մասին մեր ազգի բարերար Ամեն. Ներսէս պատրիարքին։ Մի՞թէ քեզ յայտնի էր այս իմ արածս. մի՞թէ դու ինձ ճանաչում էիր. մի՞թէ ես քեզ տե. սել էի։ Եթէ արդարեւ այնպիսի նամակներ եղել են «յոմանց ազ. գայնոց» գրեալ ի Կ. Պոլիս, այդ «ոմանք ազգայինք» պիտի լինեն այն վոհմակէն, որոց հակաազգա. յին արարքն այնչափ կորովի կեր. պով մերկապարանոց ես կացուցել թէ բանիւ և թէ գրով։ Մի՞թէ, որդեակս, նոցանէ ակնկալութիւն ունէիր թէ քեզ պիտի գովեն և շնոր. հապարտութիւն ցուցանեն. յայտ. նի և յոյժ յայտնի է, որ նոքա իւրեանց թոյնն ո՛չ թէ մինչեւ ի Կ. Պոլիս պիտի հասուցանէին, այլ և ի Հնդիկս, յԱմերիկա, յԱւստրա. լիա, ի Պոլինէզիա և եթէ քան զայդ հեռու տեղ լինէիր, ա՛նդ եւս։

Գրիգոր–ջա՛ն, քո շնորհիւ քանի՞ սրտից յայտնեցան խորհուրդ, քանի՞ աւազակ խայտառակեցան, քանի՞ գողք գահաւանդից արժանի դա. տեցան և դու տակաւին բաղձանք կ'սնուցանես սրտիդ մէջ, որ նոքա ներբողներ հիւսեն քեզ։ Նոքա թէ հնար ինչ ունենային, քեզ համար ո՛չ թէ դատարկ նամակ, այլ փշե. այ պսակ, խաչափայտ, բեւեռ. ներ, լեղի և քացախ, և գեղար. դունք եւս նամակի մէջ ծրարեալ կ'ուղարկէին և քան զայդ աւելին՝ պատրաստ դագաղ կ'հասուցանէին քեզ, բայց աւա՛ղ, ի՞նչ անեն ողոր. մելիքն, հնար չկայ, վասն որոյ նա. մակօք են շատացել, որով կամե. ցան եղկելիք զայրոյթն սրտի իժից չիջուցանել։ Պիտի ինքդ էլ միւս կողմից դատողութիւն անես Գրի. գոր–ջա՛ն, որ այնքան հարուածոց, ինչ որ նոցա տմարդութեան և ազ. գամատնիչ նենգութեան գլուխն ի. ջուցեր ես, այդ նամակներն դեռ միայն ամենաչնչին վրէժխնդրու. թիւնք են, որով յայտնեցաւ և ա. պացուցեցաւ, որ եթէ ունենային հնար, երկինքն գլխուդ վերայ պի. տի փլուցանէին։

Գրիգոր–ջա՛ն, երբ ներքին գոր. ծոց նախարարութիւնն Այվազեան Գաբրիէլ վարդապետի բաւեբ. ՐԵՄ ինձ տարեգրութեան աքսո. բանաց տուն տուեց Վեսթ.քա քա. ղաքի մէջ և յետոյ առանց նորա խորհուրդն հարցնելու սեղափոխեց Կոստրամա քաղաք, Այվազեան ի վրէժ քինու տպեց իւր Ռուսերէն «Միածան» լրաթերթի մէջ թէ «այս օրերս Վեսթ.քա քաղաքէն ի

Կոստրամա քաղաք փոխադրվեցաւ Դ Հ-ոյ հեր-ոնդ» : Կոստրամայի վիճակատէր քահանայապետն Ռուսաց Արքեպիսկոպոսն Պօղոս, որ քանի օր առաջ տեսել էր և ճանչել զիս, տեսնելով «Միածանի» մէջ այդ ն-ր-հ-ն-ը յայտարարութիւնն, իսկոյն կոչեց զիս և ծիծաղելով ցոյց տուեց ինձ այդ գրուածն : Ես իսկոյն ճանաչեցի թէ ուստի է և որի շնորհիւ, վասնորոյ նորա հետ միայն ծիծաղակից եղայ : Հարցուց քահանայապետն «ճշմարիտն խոստովանիր, ի՞նչ ես արել այս խմբագրին» . և ես պատմեցի թէ՝ ինչպէս երկիցս գնաց եպիսկոպոս ձեռնադրելիս յէջմիածին Մատթէոս կաթուղիկոսէն, և երկիցս հանգուցեալ կաթուղիկոսն իմ կարծիքս հարցնելով դատարկ յետ դարձրեց նորան : Քահանայապետն պատասխանեց հեգնաբար բրավո՛ Այվազեան, նա լաւ գիտէ իր վրէժն լուծել :

Երբ ես Աստրախանէն իմ ծնողաց հետ տեղափոխուեցայ ի նոր Նախիջևան, Յովհաննէս սրբազան առաջնորդն Հայոց Ռուսիոյ գրել էր իւր աւագ եկեղեցւոյ աւագ քահանային թէ «տիրացու Գաբրիէլ Պատկանեանէն ղ-ոյշ է-ոյնը» : Եւ յիրաւի այս աւագ քահանան Առաջնորդի նամակն ցոյց տուեց, մինչ արդէն ղ-ոյշ-ոյ-ոյնը Արքեպիսկոպոսն առ Աստուած էր փոխեալ : Ես պատասխանեցի, տէ՛ր հայր, եթէ սրբազանը գրել է քեզ ղ-ոյշ-ն-ը, զգուշացի՛ր, բայց ո՛չ ինձնէ, այլ յայնմանէ, որ գայ որպէս գող : Այս խօսակցութենէ յետ, եկաւ մաղձամահն (քոլերա) և զաւագ քահանայն տարաւ առ ղ-ոյ-ոպ-ոյ-ոյնը սրբազանն :

Եթէ ես մի Յիսուս եմ ճանաչում որ ճշմարտութեան ոգոն գնաց, յուսամ որ դու ոչ Արիստոդէսին լինիս մոռացող և ոչ Կամիլլասին և սիրդ լայն պահես. և ինչ որ ցարդ խօսել ես ընդ Պօղոսի ասացից «Զայս խօսեա՝ և մխիթարեա՝ և յանդիմանեա՝» :

Ի հեռուստ աստի հազար անգամ համբուրելով կարօտեալ երեսդ, Ծնամ միշտ քո բարեաց փափաքող :

Գ-ԲՐԻԷԼ Պ-ԱՏԿԱՆԵԱՆ

Օլ միւհթերէմ զաթ Հայր Գաբրիէլ Պատկանեանըն չու պալէատէքի մէքթուպու իւզերինէ, հէր քէսին նազարը տիդգաթը, վէ տէֆթէն տէֆթէն օգուեարագ, իպրէթ վէ նասիհաթ ալմասընը, արզու վէ նասիհաթ ինէրիզ : Աէ՛քպ, հէմ չօգ աեբպ քի, հէնուզ Իսթանպօլումուզտա, չու եօլտա պիր գայէմ զուհուրա կէլէմէմիշ տիր :

Վէ քէզալիք, աեբ՛պ, վէ հէզարան քէզ աեբպ քի, 1881 սէնէսինտէ, վէ թէքմիլ տէլիգանլըլարըմըզընը վէ ազգասէրլէրիմիզին, թարադզը վէ թէգատիւմ իթմէքտէյիզ տէյի էօյլունմէքտէ օլտուգլարը պիր վագըթտա, Պ. Նիկողայոսեան էֆէնտի կիպի միլէթիմիզէ, էն նազիք վէ էն թէհլիքէլի վագըթլարտա, չունճա խըտմէթլէր իթմիշ օլան տէլիգանլըեա վէ պիր միւսաֆիրէ գարշը, հէզարան նէվի հագարէթլէր եազմըշ օլան պիր ճէղէնլի+ զաղէթասընա էհէմմիյէթ վիրմէքլիկէ գատար թէնէզզիւլ իտէճէք, պիր թագըմ նատանլար վէ նանքէօրլեր պուլունապիլմիշ տիր :

* * *

Իշլիթտիկիմիզէ կէօրէ, կէչէն կիճէքի Ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսի պաղչէսինտէ քէշիտէ օլունան զիեաֆէթտէ, Ասորիլէրին Գեր. եպիսկոպոսու էֆէնտի իլէ, Գեր. Խորէն սրբազան տախի հազըր պուլունմուշլար տըր :

Տիւնքի Մասիստէ օգունտուղունա կէօրէ, մէզքիւր զիեաֆէթտէ, սէֆիր հազրէթլէրիյլէ, սրբազան Պատրիարք հազրէթլէրիյլէ, այրըճա, խայլիճէ միւքեալէմէտէ պուլունմուշ տուր :

ԻԼԱՆԱԹ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ Ց. ԶԱԳԲԸՐԵԱՆ

Գալաթա, Գարագիւղ մաքսատան փողոց, թիւ 16

Սոյն նոր բացուած թղթավաճառանոցին մէջ կը գտնուին գրաւեն. եակի և դպրոցական ամեն տեսակ պիտոյք, Հայերէն և օտար լրագիրք, սիկարի թուղթ, նաև նորահնար «նուպեան» ըսուած կօշիկներկը. խիստ չափաւոր գիներով :

ՏՕԳԹՕՐ ՄԻՀՐԱՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Հէր կիւն սապահտան էօյլէեէ գատար, Պէյօղլունտա Միսք սոգաղը լթթիսսլինտէ Շիշլի սօգաղընտա 18 Նիւմէրօլու խանէսինտէ պուլունուշ, պիրճիւմէ խասթակեանը գապու իտէճէկի, վէ սալը վէ ճիւմատա կիւնլէրի տախի սաաթ տէօրթտէն ալթընա գատար, ելինէ մէզքիւր խանէսինտէ պուլունարագ, խասթակեանը մէճճանէն գապուլ իլլէեճէկի, վէ հէր կիւն էօյլէտէն սօնրա, Իսթանպօլտա, Պաղչէ գաբուսունտա պիւյիւք կէօմիւք իթթիալինտէ Համազդային էճզախանէսինտէ սիւալ օլունաճաղը իլան օլունուր :

Վէֆա մէյտանընտա 64 նօմէրօլու խանէտէ սաքին, շէյխ Հասան պէյ հէր նէվի աղրըլարը, եանի պաշ վէ կէօզ, վէ տիշ վէ գուլունճ, միտէ, սանճը, հէր տիւրլիւ հէբզ ու թահամիւլ օլունմազ աղրը վէ սըզրլարը տէֆ վէ իզալէ իտէճէկի կիպի, սայիր խասթալըգլարա տախի, վէ խուսուսու իլէ սարա, տիվանէ, մէրագ եա գարա սէվտա, նիւզուլ, եանի տամյա, աղրը վէ եիւզիւ չարբըլմագ, վէ սայիր իլէլի տիմաղիեէ, վէ սէքէր իլլէթլէրինէ, վէ էքսէրի գատընլարա արիզ օլան եիւրէք չարբընթըը, վէ պայկընլը, վէ չօճուղու օլմաեան, էվլատը եաշամաեան, վէ սայրը գատըն խասթալըգլարընա, վէ չօճուգլարա արիզ օլան հէվալէ, վէ սայիր չօճուգ խասթալըգլարընա, վէ վէրէմ իլլէթինէ, վէ զաթ իլլ ճէպ, վէ էօքսիւրիւք, վէ պասուր, վէ սըրաճա վէ ճիւմլէ պիլինմէզ խասթալըգլարա, վէ ճիւմլէ եարալարա, էֆէնտիի միւմանիէյհ ճիւմատան մնատա, օգույուպ, վէ եա պագաճաղը, մա մաֆիհ միւտտէթի գալիրէ զարֆընտա պի իլն Ալլահու թաալա էյի օլաճագլարը, վէ միւրաճաաթ իտէճէք խասթէկեան մէճմուն օլաճագլարը իլան օլունուր : 2—10

Քիլեօզ չիֆթլիկի հիւմաեունու մէրասը իլէ, կէլիպօլու ճիվարընտա իսալէ հէվալիսինտէ արբաճը մէզրէասընտա, արբաճը գըշլասընը տօգսան եէտի սէնէսի բուզի գասըմընտան, տօգսան սէքիզ սէնէսի բուզի խըաբըրընա գատար, ալթընշար այլըղընը իճարը տէրաէսթի միւզաեէտէ օլուպ, իլուլ բուսինին օն պէշնճի սալը կիւնիւ գաբրը դաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իսթիճարէ թալիպ օլանլարընը եէվմի մէզքիւրտէ խազինէյի խասսայի շահանէեէ կէլմէլէրի :

27 աղոստոս 97 3—3*

Էրզադ անպարընը տօգսան եէտի սալը հալը իլուլընտան, սէնէյի մէրգումէ աղօսթօսու նիհայէթինէ տէկին, պիր սէնէ միւտտէթ իտաբէսի իչին լազըմ՝ օրան գահվէ իլէ վէ ատի իսբարմաչէթ մամունուն միւնագասասը տէրտէսթ օրմազէ, իթասընա թալիպ օլանլարընը խազինէյի խասսայի շահանէեէ միւրաճաաթ իլլէմէլէրի իլան օլունուր :

2—3

Իսթանպօլտա, Պայի բաշա ճատտէսինտէ, ՀԱՄԱԶԴԱՅԻՆ ԴԵՂԱՐԱՆ խամիլլէ միւսէմմա օլուպ, վէ 112 Նիւմէրօ իլէ միւրաղ գամ օլտուղու հալտէ, եէնի պիր էճզախանէ քիւշատ օլունմուշ տուր :

Մէզքիւր էճզախանէտէ, կիճէլէրի տախի ատամ՝ պուլունաճաղ, վէ միւրաճաաթ իտէն զաթլարընը հէր ճրհէթլէ խօշնուտ գըլմասընա սայ իտիլէճէք տիր :

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱԵՈՒՆ

Էվգաֆը հիւմաեուն խազինէսի մահիւլաթ տայիրէսինտէ, պէհէր կիւն միւզայիտէլէրի իճրա օլունմազտա օլան ադթի իւզ զիքր մահիւլաթընը պէտէլի միւզայիտէլէրի, գըյմէթի մուխամմինէլէրինտէն տուն կէօրիւնմիւշ օլտուղունտան, իշպու պին լքի եիւզ տօգսոն եէտի սէնէսի աղօստօսունուն երկրմի տօգուզինճի քազար իրթէսի կիւնիւնտէն իսթիպարէն, սէնէյի մէրգումէ իլուլինին եէտիսճի քազար էրթէսի կիւնիւնէ տէկին պիր հաֆթա զարֆընտա, թէքքար միւզայիտէլէրի իճրա գըլընաճաղընտան, զամմ իլէ թալիպ օլանլարընը, էյեամը մէզքիւրտէ էվգաֆը հիւմաեուն խազինէսի իտարէ մէճլիսինէ կէլմէլէրի, պէշինճի տէֆա օլարագ իլան վէ իխթար օլունուր (1) :

28 .. 25000 .. 20000, Սուլթան-Ահմէտ գուրպինտէ, կիւն կէօրմէզ մահէլլէսինտէ եօլ սօգաղընտա, եիւզ ալթընչ զիրա արսատա մէպնի, ալթը օտա, վէ պիր սուֆա, վէ պիր գուեու վէ եիւզ զիրա պաղչէեի մուշթէմիլ, շէհրի եիւզ գըրդ ղուրուշ քիրալը ախչապ պիր պապ մէնզիլ,

11 .. 4000 .. 4100, Թահթա գալէտէ թիմուր թաշ մահէլլէսիւտէ, Դանթարճիլար ճատտէսինտէ, ալթընչ զիրա արսատա մէպնի, շէհրի իւչ եիւզ ղուրուշ քիրալը, պիրա դավա, պիր պապ քեարկիր թուրշունու տուքեանընընն պէշ դիսսէտէն պիր դիսսէսի :

31 .. 4000 .. 3150, Պապը ճաֆէրի խարիճինտէ, Ախի շէլէպի մահէլլէսինտէ, Լիմանճուլար սօգաղընտա, եիկրմի զիրա արսատա մէպնի, փէվզենտ իլքի օտայը միւշթէմիլ, սէնէվի իւչ պին ղուրուշ քիրալը, քեարկիր պիր պապ լամանճու տուքեանընընն, եիւզ երկրմի սէդիմ իթիպարը իլէ օն լքի սէդիմ :

64 .. 25000 .. 20000, Զաքմագճըլարտա Թաեէ խաթուն մահէլլէսինտէ, Վալիտէ խանը փէվգանլըճիտէ, թէրպիան ալթընչ զիրա արսատա մէպնի, շէհրի եիւզ էլլի ղուրուշ քիրալը, քեարկիր պիր պապ օտանընն, մէլք մա կէտի կի իլէ իթթիխալինտի քի օտանընն եալընսըզ մէլքի :

6 .. 10000 .. 2000, Խալխսը գուրպինտէ, Պապա Հասան Ալի մահէլլէսինտէ, Եավէր աղա սօգաղընտա, լքի եիւզ զիրա արսատա մէպնի, ալթը օտա վէ պիր սուֆա, վէ լքի գուեու, վէ եիւզ զիրա պաղչէեի մուշթէմիլ, շէհրի եիւզ երկրմի ղուրուշ քիրալը, ախչապ պիր պապ մէնզիլ մէնզիլին նըսըֆ դիսսէսի :

3 .. 3000 .. 2000, Պալաթ գուրպինտէ, Հաճը Իսա մահէլլէսիւտէ, փէրիհ քէթխուտա ճամիի շէրիֆի սօգաղընտա, տէբուինինտէ սալաշ գուրու գահվէհի տուքեանընընն, շէհրի օթուզ ղուրուշ քիրալը, պէր մուճրալի խարիթա իքի եիւզ օթուզ պիր զիրա, պիր գըթա մէնզիլ արսանընն նըսըֆ դիսսէսի :

2 .. 3000 .. 2000, Սվրաթ բազարը գուրպինտէ Հուպեար մահէլլէսիտէ, Աբրաալար սօգաղընտա, եէթմիշ զիրա արսատա մէպնի, լքի օտա վէ պիր սուֆա, վէ պիր գուեու, վէ գըրդ զիրա պահճյի մուշթէմիլ, ախչապ պիր պապ մէնզիլ :

25 .. 3500 .. 3350, Էյրի գաբու գուրպինտէ Հաճը Իլեաս մահէլլէսինտէ, Թիղան ճատտէսինտէ եիկրմի զիրա արսատա մէպնի, շէհրի ալթընչ ղուրուշ քիրալը, միլք մա կէտիք ախչապ պիր պապ պէրպէր տուքեանընընն պիթիլունիւ :

12 .. 1500 .. 500, Դումգաբուտա թիւլպէնտէի Հիւսամէտտին մահէլլէսինտէ Զըգմազ պօեաճը սօգաղընտա եիւզ էլլի զիրա պիր գըթա մէնզիլ արսասընընն նըսըֆ հիսսէսի :

69 .. 8000 .. 5200, Հաթապ գաբուսունտա Թիմուր թաշ մահէլլէսինտէ, Գուլթուճուլար ճատտէսինտէ, գըրդ զիրա արսատա մէպնի, շէհրի օթուզ ղուրուշ քիրալը, ախչապ պիր պապ գուեթուճու տուքեանը :

9 .. 75000 .. 35000, Պէյ օղլունտա Սալթընընը տայիրէ գարշըսընտա, պէրմուճիպի խարիթա, լքի եիւզ էլլի զիրա պիր գըթա արսայը վագիլեէ :

8 .. 75000, Պէյ օղլունտա Թէփէպաշընտա, Սալթընընը տայիրէ գարշըսընտա, պէր մուճիպի խարիթա լքի եիւզ էլլի զիրա պիր գըթա արսայը վագիլեէ,

178, վէ 176, վէ 174, 17500, 15000, Զէյրէքտէ Հավաճէ Խալիլ ամթար մահէլլէսինտէ Գաբանը տագիզ ճատտէսինտէ, տօգսան զիրա արսատա մէպնի, Ֆէվզինաէ իւչ օտայը միւշթէմիլ, շէհրի լքի եիւզ ղուրուշ քիրալը, պիր պապ գահվէ տուքեանը իլէ, իթթիսալինտէ էթմէքճի տուքեանընընն նըսրֆ կէտիկի իլէ միլքինին սիւլիսան հիսսէլէրի :

(1) Ճիւմլէլէրին պաշլարընտաքի իլք բաադամար մահլուլաթընը նիւմէրօլարընը, վէ լքինճի հիզատաքիլէր գրյմէթի մուխամմինէլէրինի, վէ իւչինճու հիզատաքիլէր տախի պէտէլի միւզայիտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր :

ԱԼԷԱ ՎԷ ՍԱՀԻՀ ԷՍԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱԱՆ ՁԷՇՆԻԵԱՊ ՕԼՄԱԳ ԻՍԹԷ՞ՐՄԻՍԻՆԻՁ

Շ. ՊԱԾԻԷ Է ԳՕՄԲԱՆԵԻ ՏԸ

ԳՕՆԵԱԳ

ՆԱՄ ՄԷՇՀՈՒՐ ՖԱՊՐԻԳԱՆԸՆ ԻՄԱԼ ԻԹՏԻԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ ՏԱՑԻՄԱ ՍՍԹԸՆ ԱԼԸՆԸՁ

Պուլունուր չարապ վէ միւսքիրաթ սաթան պաշլըճա թիւճճար մաղազալարընտա, պիւյիւք պագգալարտա, կազինօլարտա, օթէլլէրտէ վէ սայիրէտէ.

Մէմլէկէթ մահրուսէսինէ վէրիլէն եէկնէնէլէրէ

ԶԷՐՎԱԹԻ ՎԷ ՖԱԶԷԱ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Գալաթատա, Ատա խանընտա

ԵԻԶԷ ԿԻՒԶԷԼԻՔ ՎԻՐՄԷՔ ԻՉԻՆ, ԻՒՄԻ ՍԸՀՀԷԹԷ մուվաֆֆըգ սուրէթտէ պիր ինՊու թէրթիպ բատան չօգ զէլիք վէ

ԿԻՒԼԻԶ ԹԷՐԹԻՊԻ. լէհճէեէ բութզիեատէ կիւթաղէլիք

ՔՐԷՄ ՏԷ ՐՕԶ ՏԸ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

ՔՐԷՄ ՏԷ ՐՕԶ ՏԸ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

ԳՐԷՄ ՏԷ ՐՕԶ ՏԸ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

վիրմէքտէ տիր :

Թօալէթէ տայիր օլան պու կիւզէլ թէրթիպ իլէ, պիւյիւք զաթլարընը իշթիհեագը լէ. տիտ իլէ պէքլէմէքտէ օլ տուզլարը լէ. թաֆէթ, կէրէք լէհճէեէ վէ կէրէք ումուզլարա, գօլլարա վէ էլլէրէ, բէք պէճա վիրիլէպիլիր :

Եալընըզ Պրէ. թուարթ վէ գում. ֆապրիգասընտա թէրթիպ օլունուպ, վէ թիւրքիատա տէ. բօզիթօսու իսէ, եալընըզ միւսիւ Զէրվաթի վէ Ֆազէան Գալաթատա Ատա խանընտա վագը մաղազասը տըր :

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՖՕՐՕՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 15 սեպտ.

Ինկիլիզ	գօնսոլիտ	99-5/16
Էսհամը	Ումումիէ աչլըրը	16-15/16
»	» գաբանտը	16-7/8
1865	Իսթիգրազը	19-1/4
1869	»	18-1/2
1871	»	77-1/2
1872	(Պօնտիւ Թրէզօր)	30-
1873	»	18-3/8
Օսմանլը	Պանգասը	19-1/8
Ռուսիա	Իսթիգրազը 1873	90-7/8
Մըսրը	Իսթիգրազը պիրլէշմիշ	76-
»	Իմթիեազը (չըմէնտը.)	96-3/4
Տէվլէթի Ալիէնին	1877 Իսթիգրազը	92-3/4
Տաիրա	սանիէէ	75-
Մըսրըն	Բօյիւք Իսթիգրազը	91-
1877	Մաճարիսթան Էհամը	101-
Գամպիօ	Բարիզ	-

Բարիս, 15 սեպտ.

Ֆրանսըզ	ֆօնտսու 3%	85·50
»	» 5%	115·82½
Էսհամը	Ումումիէ աչլըրը	17·35
»	» գաբանտը	17·30
1865	Իսթիգրազը	-
1869	»	97-
1873	»	97-
Ռումէլի	չըմէնտը. Թահվիլա.	58·75
Օսմանլը	Պանգասը	737-50
Դրէտի	Լիօնէ	945-
Ռուս	ֆօնտսու 5% (1877	93-1/2
Ռուսիանըն	Շարք իսթիգրազը	63-
Իթալիա	ֆօնտսու	89-1/2
Մըսրը	Իսթիգ. պիրլէշմիշ	385-
Իսբանեա	խարիճի իսթիգրազը	26-
Գամպիօ	Լօնտրա իւզերինէ	25-35

Բարիս, (Պուլվար) 15 սեպտ.

Ֆրանսըզ	ֆօնտսու 5%	115-45
Էսհամը	Ումումիէ	17-35

Վիէննա, 15 սեպտ.

Լօնտրա	իւզերինէ գամպիա	117-80
Ռումէլի	տէմիր եօլ Թահվիլաթը	26-50

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՕՍԱՍԸ

Էսհ. Ումմ.	սեպտ. 3 ագլմ. գը.	18-18
» »	ոեպտ. 4 սպկ. աչ.	18-17
» »	Էն եիւքսէք	18-18½
» »	Էն աշաղը	18-16
» »	Սաաթ 5 տէ	18-17
1863	Իսթիգ. (Մութօն) 6% ֆ.	100-
1865	» » 6% ֆ.	96·
1869	» (Բինար) 6% ֆ.	95-
1872	» (Պօնտիւ Թրէզօր	30-
1873	» (Բինար) 6% ֆ.	94-
Ռումէլի	չըմէնտրֆէր	53-1/8
Բաքար	ղուրուշ	-
Հէվալէսիզ	»	55-
Ամէրիքա	Ֆայէղ %	9-

ԱԳՏԻՕՆԼԱՐ ՖԻՏԱԹԸ

Դրէտի Ժէնէրալ 6%	7-12
Սօսիէթէ Ժէն 6%	5-32
Իսթանպօլ Պանգասը	12-90
Սօսիէթէ Օթօման	4-10
Թրամվայ 5%	385-
Լավրիսմ (մատէն)	140-

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմանլը ւիրասը 100 ղրշան	Ղէ. ֆր.
Ինկիլիզ ւիրասը	109-14
Ֆրանսըզ ալթունու	87-
Բօլ	89-25
Դրիմից ալթունու	-
Պէեազ մէճիտիյէ	107-14
Մէթալիք	204-1/2
Պէշլիք	208-1/2
Ալթընըզ	126-1/2
Պաղըր	680-
Գարպոն գայիմէսի գարիք	360-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1050-
Էն աշաղը	1050-
Սաաթ 5 տէ	1050-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ—ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ